

Preek over Micha 7:18-20

- Schildwolde, 31 december 2018 – oudejaarsdag
- Kees van Dusseldorp

Liturgie:

Thema: Rust vinden in Gods vergeving

votum en groet

Ps.90:1,4,5,8

gebed

lezen: Micha 7:7-20

Mat.9:1-8

Ps.32:1,5

preek: Micha 7:19

geloofsbelijdenis (berijming Koolsbergen)

gebed, afgesloten met

NLB 243:1,2,5,7 O Heer mijn God, ook deze nacht

collecte

Opw.428 Genade, zo oneindig groot

zegen

Gemeente van Christus,

** Rosj Hasjana: Micha 7 en de jaarwisseling

‘Hé Mosje, vergeet jij je broodkruimels niet?’

‘O ja, dat is ook zo. Ik dacht er net nog aan! Ik zal ze snel in mijn jaszak stoppen.’

Mosje pakt een handvol broodkruimels van de tafel en stopt ze in zijn jaszak.

Hij is opgewonden vandaag. Het is een bijzondere dag.

Het is vandaag Rosj Hasjana: de eerste dag van het nieuwe jaar.

Nee, het is vandaag geen 1 januari, als je dat zou denken. Het is 9 september. Volgend jaar valt het weer op een andere datum. Het is ook geen 2018 na Christus. Het is 5779 na de schepping van de wereld. Dat is nieuwjaarsdag in de joodse traditie. Rosj Hasjana.

Voor Mosje is het de hele dag al feest. Vanmorgen hadden ze een superlange dienst gehad in de synagoge. Meer dan 4 uur duurde het! Maar Mosje vond het helemaal niet saai. De synagoge was feestelijk versierd met witte doeken. Tijdens de dienst werd er 100 keer op de sjofar geblazen. De ramshoorn. Mosje vond het heel indrukwekkend. De sjofar kondigt de komst van God aan voor het laatste oordeel. God zal immers komen met bazuingeschal. Elk nieuw jaar brengt dat dichterbij. Als je dat 100 keer hoort in een dienst, dan denk je er wel bij na.

Na de dienst hadden ze als familie lekker gegeten. Speciaal op deze dag lagen er stukjes appel met honing op tafel, om elkaar een goed en zoet jaar toe te wensen. In de komende dagen zou het wat minder feestelijk toegaan. Nieuwjaarsdag is het begin van een periode van 10 dagen van inkeer. De lezingen uit de Schriften, de gesprekken aan tafel en de bijeenkomsten in de synagoge gingen dan vooral over berouw van de zonden, bekering van verkeerde gewoonten, verzoening met mensen en nieuwe toewijding aan God. En over 10 dagen loopt dat uit op Grote Verzoendag. Jom Kippoer. Zo besluit je een oud jaar en begin je een nieuw jaar: met berouw, vergeving en vernieuwing van het verbond.

Zover is het nog niet. De maaltijd is afgelopen. Nu gaan ze naar het water. Een riviertje in de buurt. Ze hebben allemaal broodkruimels in hun zakken. In de jaszak of in de broekzak. Als ze bij het water komen, zijn er al veel gemeenteleden. Op het juiste moment geeft de voorganger een teken. Iedereen stapt naar de rand van het water. En gooit de broodkruimels erin. Sommigen doen hun jaszak binnenste buiten om alles eruit te krijgen. Terwijl ze dat doen, leest de voorganger de bekende woorden voor uit Micha 7.

“Wie is een God als u, die de zonden vergeeft, die voorbijziet aan de overtredingen van uw volk, die niet blijvend vasthoudt aan uw boosheid, maar die ons liever uw trouw bewijst en zich over ons ontfermt door onze zonden in de diepten van de zee te werpen, die uw goedheid bewijst, zoals u gezworen hebt aan onze voorouders.”

Mosje gooit zijn kruimels ook in het water. Hij ziet het water rimpelen als een vis een kruimel opeet. Hij hoort al een paar eenden kwaken. De kruimels zullen niet ver komen. Maar dat geeft ook niet. Het gaat om de betekenis. Mosje kent die. Hij heeft er van tevoren voor zichzelf goed over nagedacht. Het voelt heel speciaal. Met het gooien van de broodkruimels in het water ontdoet hij zich van zijn zonden, zijn foute gedachten, zijn slechte daden en verkeerde beslissingen. Alle slechtheid van het afgelopen jaar. Hij gooit

het in het water. Zoals God ze in de diepten van de zee werpt. Mosje ziet het zijn vader en zijn moeder doen. En ook zijn leraar, zijn vrienden, zijn broer. Een nieuw begin. Rosj Hasjana. Een nieuw jaar. Daarvoor moet je afrekenen met het oude jaar. En dat doe je met broodkruimels en met Micha 7. Dat doe je door vergeving te zoeken. En rust te vinden in Gods genade.

** hoe zit het met je zonden?

Het is gebruikelijk om rond oudjaar terug te blikken. Belangrijke gebeurtenissen in ons land en in onze wereld vullen de jaaroverzichten. Ook persoonlijk kijken we terug. Wat blijft er kleven aan het jaartal 2018? Welke hoogte- en welke dieptepunten heeft het gebracht? En bij al die herinneringen zoeken we het licht van God. Om met alles wat we gezien en ervaren hebben tot God te gaan en het Hem voor te leggen. De zegeningen en de zorgen. Om te ontdekken wat God zelf heeft gedaan en Hem te eren om wie Hij is. Om erbij stil te staan dat elke jaarwisseling ons dichterbij het eind van de tijd brengt, dichterbij de komst van God.

Maar hoe zit het met je zonden?

Hoe zit het met je zonden?

Mag ik je deze vraag stellen?

Het is misschien een ongebruikelijke vraag op oudjaarsdag. Die voor je gevoel niet als eerste aan de orde is op een avond dat je feest wilt vieren. De hapjes en drankjes staan al te wachten.

Misschien vind je het een vergezochte vraag. Een typische domineesvraag. Omdat je het spreken over zonden, genade en vergeving als een kerkelijke theorie ervaart en er weinig gevoel bij hebt.

Het is misschien voor jou persoonlijk een ongewenste vraag. Omdat je meer behoefte hebt aan bemoediging dan aan vergeving. Omdat je het al moeilijk genoeg hebt met je verlies en verdriet en er geen ruimte voor hebt om ook nog over jezelf na te denken.

Misschien is het voor jou ook wel een ongemakkelijke vraag. Of omdat je juist niet herinnert wilt worden aan de fouten die je hebt gemaakt, aan de mensen die je tekort hebt gedaan, aan de mislukte voornemens, aan de dingen die je hebt laten lopen, aan de magere invulling van het gebod om God en naasten lief te hebben.

En toch stel ik de vraag. Hoe zit het met je zonden?

In de joodse traditie is de jaarwisseling verbonden aan het belijden en wegdoen van de zonden. Die broodkruimels die in het water worden geworpen. Het gaat mij niet om de joodse traditie. Maar het geeft Micha 7 wel een bijzondere klank. Het doet iets met onze jaarwisseling als we dit bijbelwoord laten klinken. Dan zingen we de lofzang op God niet zozeer vanwege zijn werk door de jaren heen, zijn beleid en bestuur, zowel in het persoonlijke leven als in de wereld. Maar Micha 7 leert ons de lofzang op God te zingen vanwege zijn genade. Dat Hij voorbijgaat aan zonden, schuld vergeeft, zijn boosheid laat gaan, de strijd met het kwaad aangaat. Dat is onze God! Genadig, barmhartig, vergevend. Zo zingen we de lofzang op zijn goedheid, zijn ontferming en zijn wonderlijke en krachtige vriendschap.

Hoe kom je bij zo'n lofzang? Alleen als je stilstaat bij zonden, bij de slechtheid van mensen, bij de gebrokenheid van het leven, bij het onrecht in de wereld. Aan het eind van het jaar is het goed om de vraag te stellen: Hoe zit het met mijn zonden? Hoe vind ik werkelijk rust in Gods genade? Om het jaar goed af te sluiten en een nieuw jaar te beginnen.

** het verhaal van Micha helpt

Mag ik je het verhaal van Micha vertellen? Ik denk dat dat helpt om God in zijn genade te zien. En zo met God het jaar goed af te sluiten en een nieuw te beginnen.

De profeet Micha heeft fel geprotesteerd tegen allerlei misstanden onder het volk. Tegen machtsmisbruik, tegen de groeiende kloof tussen armen en rijken, tegen de onbarmhartigheid waarmee met kwetsbare mensen wordt omgesprongen, tegen het geweld op straat, tegen het eigenbelang van de grote jongens, tegen uitbuiting van de gewone mensen, tegen de sfeer van wantrouwen, tegen de kortzichtige internationale politiek van de regering en tegen de mooie verhalen die broodprofeten laten horen. Micha klaagt over het verlies van oude waarden als respect, familiebanden en trouw. Er is geen verbondenheid meer, geen wijsheid meer, geen praktisch geloof meer.

Het kost mij niet zoveel moeite om veel punten van Micha vandaag ook te herkennen. Ook zonder dat je een geel hesje aandoet, kun je je boos maken om allerlei misstanden en scheve verhoudingen. Micha moest het oordeel van God daarover aankondigen, inclusief de verwoesting van Jeruzalem. Een pittige boodschap, bedoeld om de mensen wakker te schudden en tot bekering te brengen. En dat is gedeeltelijk ook gelukt. Het is mede vanwege de profetie van Micha dat koning Hizkia een reformatie doorvoerde in Juda (Jer.26:19): weer terug naar de dienst aan de Heer, weer terug naar de basiswaarden van gemeenschap, zorg voor elkaar en eerlijke rechtspraak. Daardoor werd het oordeel van God over Jeruzalem uitgesteld. Pas 200 jaar later kwam het zover.

In het laatste hoofdstuk maakt de profetie van Micha een draai. Hij beschrijft eerst hoe het besef van zonde doordringt. Hij schrijft een boetepsalm voor zijn volksgenoten. 'Ik weet, ik heb tegen de Heer gezondigd. Ik heb zijn oordeel verdiend en zal de straf dragen tot Hij me daarvan verlost. Dan zal ik in Gods licht leven en toekijken hoe Gods vijand wordt verslagen.'

Daarna gaat hij het volk voor in gebed of de Heer opnieuw als een herder voor zijn volk wil zorgen. Zodat ze weer in voorspoed en vrede mogen leven. Een profetisch gebed, dat ons ook iets laat zien het werk van de Goede Herder, Jezus Christus. En zo komt Micha bij de diepe lofzang op de genade van God.

"Wie is een God als u, die de zonden vergeeft, die voorbijziet aan de overtredingen van uw volk, die niet blijvend vasthoudt aan uw boosheid, maar die ons liever uw trouw bewijst en zich over ons ontfermt door onze zonden in de diepten van de zee te werpen, die uw goedheid bewijst, zoals u gezworen hebt aan onze voorouders."

** een dieptepeiling van ons leven en ons mens-zijn

Wie op oudejaarsdag vraagt hoe het zit met de zonden, stelt misschien een onverwachte, een ongewenste en een ongemakkelijke vraag. Toch ben ik ervan overtuigd dat die vraag

een dieptepeiling van ons leven en ons mens-zijn betekent. Dat we daarmee verder komen dan de jaaroverzichten en persoonlijke herinneringen. Die hebben ook hun plek. Het is goed om te gedenken en stil te staan bij wat er is gebeurd. Om ruimte te maken voor dankbaarheid en voor verdriet. Om dat in het licht van de Heer te brengen.

Maar het licht van de Heer straalt dieper. Het onthult ook de binnenkant van een mens, de kern van het leven, de onderstroom van de wereld. Zo leren we de warmte van Gods liefde kennen. En ruimte vinden in zijn genade.

Onze God is een God die het slechte vergeeft, zegt Micha. Verdraaiing van het verhaal van een ander in je eigen belang, onwelwillend luisteren naar een ander, slechte grappen die je maakt ten koste van een ander, kwalijke verhalen doorvertellen. Het negeren van mensen, het teleurstellen, buitensluiten, het gebruiken of misbruiken van een ander. Slecht, omdat het uitingen zijn van onze dwarsheid. Omdat het signalen zijn van onze onzuivere, lelijke en onheilige verlangens. Het is er, ook in 2018. Heer, wie is een God als U? Dat U het slechte vergeeft! Wat een genade!

Onze God is ook een God die voorbijgaat aan misstappen die we maken, zegt Micha. De overtredingen van Gods geboden. Onze ontrouw, respectloos gedrag. Onze veel te snelle en eenzijdige oordeel, zonder hoor en wederhoor. Onze jaloezie en het afpakken van wat van een ander is. Onze kwetsende opmerkingen. Onze ontheiliging van Gods naam, Gods Woord, Gods dag, Gods kerk, Gods dienaren, Gods kinderen. Het zijn uitingen van onze opstandigheid en ons verzet tegen Gods woorden. Het is er, ook in 2018. Heer, wie is een God als U? Dat U voorbijgaat aan onze misstappen! Wat een wonder!

Onze God is een God die zonden in de diepten van de zee werpt, zegt Micha. De fouten die we maken, zelfs met de beste bedoelingen. Onze bijdragen aan zieke systemen en oneerlijke structuren. Onze verkeerde inschattingen. Onze bijdrage aan de vervuiling van Gods schepping. De gemiste kansen om te helpen en te ondersteunen. Onze zonden, uitingen van de afstand die we genomen hebben tot de bedoelingen van God. Het is er, ook in 2018. Heer, wie is een God als U! Dat U onze zonden in de diepste zee werpt! Wat een goedheid!

Wie is een God als U? Micha komt woorden tekort om de genade van God te beschrijven. God die het slechte vergeeft. God die voorbijgaat aan de misstappen. God die niet blijft vasthouden aan zijn woede, maar ruimte zoekt voor zijn vriendschap. God die onze fouten kapot trapt, onze zonden in de diepste zee werpt, onze schuld op het kruis nagelt. Dat is onze God!

** om te leven van vergeving

Corrie ten Boom, de bekende Nederlandse verzetstrijdster en evangeliste, schreef bij deze bijbeltekst: 'Als je in Jezus Christus Gods genade ontvangen hebt, gooit God al je zonden in het meer van vergetelheid en zet Hij er een bordje bij: verboden te vissen.'

Dat is mooi gezegd. Verboden te vissen. Dat geldt voor jezelf: vergeven is vergeven. Laat schaamte los en hou dankbaarheid over. Laat schuldgevoelens plaatsmaken voor vrij-

heid. Laat de frustratie gaan en hou de liefde over. Aanvaard de beperkingen en leer genieten van de mogelijkheden. Dat is soms een strijd. Neem de ruimte die God je biedt. Leef in de vrede die Christus je geeft. Vergeven is vergeven. Wees realistisch: Je zult steeds opnieuw Gods genade nodig hebben. Wees eerlijk: erken je fouten en tekorten. Draai er niet omheen. Maak het niet mooier dan het is. Probeer niet de schijn op te houden. En accepteer Gods vergeving. Laat zijn genade je bevrijden. Laat zijn goedheid je beschermen tegen de aanvallen van de boze, tegen de lelijkheid van de wereld, tegen de slechtheid van mensen, tegen het onrecht van het leven. En vind rust in zijn vergeving!

Verboden te vissen. Dat geldt ook voor anderen. Niet vissen in de zee van zonden. Dat vraagt wat van je, als jou onrecht is aangedaan. Het geeft pijn om los te laten waar je recht op hebt. Om vanuit de ontvangen vrede met God vergevingsgezind in het leven te staan. Als je het niet doet maak je het leven tot een gevangenis. Voor jezelf en voor een ander. En je mist de rust van Gods vergeving, de geborgenheid van Gods genade.

Laten we nog een keer luisteren naar die krachtige woorden van de profeet Micha. Om daarmee het jaar te besluiten. Met vrede in het hart. Met de lofzang op de lippen. Met ruimte om te leven.

“Wie is een God als u, die de zonden vergeeft, die voorbijziet aan de overtredingen van uw volk, die niet blijvend vasthoudt aan uw boosheid, maar die ons liever uw trouw bewijst en zich over ons ontfermt door onze zonden in de diepten van de zee te werpen, die uw goedheid bewijst, zoals u gezworen hebt aan onze voorouders.”

Amen